

STROOMGEBIEDSRAPPORTAGES KADERRICHTLIJN WATER OP TIJD KLAAR

Oppervlaktewater in Nederland haalt Europese waterkwaliteitsnormen niet

De 978 oppervlaktewateren die de Kaderrichtlijn Water in Nederland onderscheidt, zullen voor het merendeel niet de door de Europese Unie vereiste kwaliteitsnormen in 2015 halen. Dat blijkt uit de vier stroomgebiedsrapportages die op 22 maart jl. naar Brussel zijn opgestuurd. Uit de analyses van de stroomgebieden van de Rijn, Maas, Schelde en Eems blijkt dat vrijwel alle oppervlaktewaterlichamen de normen voor één of meer stoffen overschrijden. Ook de kwaliteit van de grondwaterlichamen laat te wensen over.

De stroomgebiedsrapportages zijn een verplicht onderdeel van de uitwerking van de Kaderrichtlijn Water. Hierin staat dat de lidstaten in maart van dit jaar 'beknopte verslagen' aan de Europese Commissie moeten sturen waarin de huidige toestand van de watersystemen staat beschreven en een schatting of de wateren in 2015 zullen voldoen aan de vereiste 'goede toestand'. Om dit te kunnen beoordelen zijn het oppervlakte- en het grondwater ingedeeld in waterlichamen. Deze zijn naar type (sloten, plassen, vennen, meren, beken) gekarakteriseerd. Deze indeling is voorlopig en kan gedurende het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen nog worden aangepast.

Uit de analyse van de vier stroomgebieden die Nederland rijk is, blijkt dat het alle-grootste gedeelte van de waterlichamen op dit moment niet aan de normen van de KRW voldoet. Naar verwachting zal een meerderheid in 2015 ook niet aan de normen voldoen als het huidige waterbeheer niet verandert. De belangrijkste vervuilende stoffen zijn nutriënten, zware metalen, PAK's en bestrijdingsmiddelen.

Voor de in totaal 47 grondwaterlichamen is de situatie niet veel beter. Ze zijn onderverdeeld in lokale gebieden aan de hand van het soort gebruik (drinkwater, industrie-water). De meeste grondwaterlichamen bevatten teveel nitraat en voldoen daarmee niet aan de waterkwaliteitsnormen.

Reactie staatssecretaris

Staatssecretaris Schultz noemt de uitkomsten "herkenbaar, maar te somber." De staatssecretaris vindt de Europese meetmethode te drastisch. Als in een gebied van één stof teveel aanwezig is, wordt gesteld dat het gebied niet aan de norm voldoet. Bovendien wordt volgens Schultz niet gekeken naar de verbeteringen die al zijn behaald.

Niettemin zijn de rapporten een aanzet tot verbetering. Samenwerking met andere landen is daarbij belangrijk, want een belangrijk gedeelte van de aangetroffen verontreinigingen komt uit het buitenland.

Lacunes

Bij het opstellen van de stroomgebiedsrapportages is ook een aantal lacunes in de bestaande kennis naar voren gekomen. Veel gegevens blijken te ontbreken. Om deze alsnog te verzamelen, wordt een monitoringprogramma opgesteld. Verder zijn de doelstellingen (maximaal of goed ecologisch potentieel) voor sterk veranderde en kunstmatige wateren nog niet bekend. Ook de relatie tussen grondwaterlichamen en oppervlaktewateren is niet duidelijk. Tenslotte blijft de kosteneffectiviteit van voorgestelde maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren (nog) een vraagteken.

Verschillen per stroomgebied

Hoewel bijna geen enkel waterlichaam aan de normen voldoet, zijn wel duidelijk verschillen te zien in de verschillende

stroomgebieden. In de regenrivier de Maas is de invloed van (intensieve) landbouw goed terug te vinden. In het mondingsgebied heeft de Maas te kampen met verzilting. De aanleg van Krammersluizen en het afsluiten van het Haringvliet (dat binnenkort weer gedeeltelijk ongedaan wordt gemaakt) heeft de ecologie geen goed gedaan. De waterkwaliteit van de Maas is nog steeds slechter dan die van de Rijn. Een belangrijke vervuiliingsbron vormt de industrie net over de grens bij Luik.

Voor de Schelde geldt dat, ondanks inspanningen van de afgelopen jaren, alle oppervlaktewaterlichamen sterk belast worden met nutriënten, zware metalen en een groot aantal bestrijdingsmiddelen. De rioolwaterzuiveringen en industriële lozingen vormen belangrijke puntbronnen, die vooral de Westerschelde zwaar belasten met nutriënten, zware metalen en PAK's. Diffuse lozingen vormen een nog groter probleem. In de regionale wateren zijn de landbouw, afspoeling van bebouwd gebied aan atmosferische depositie belangrijke bronnen van vervuiling. Zoute kwel is een bron van fosfor. Rijkswateren worden vooral belast door de scheepvaart en atmosferische depositie. Tenslotte 'ontvangt' de Westerschelde vooral ook verontreinigd water uit andere stroomgebieden.

Het Eemsgebied, een sterk ontwikkeld akkerbouwgebied met vooral rond Delfzijl en de Eemshaven een concentratie van industrie, kampt met afspoeling van landbouwgronden en een tiental rwzi's die nog niet aan de Richtlijn Stedelijk Afvalwater voldoen. De industrie vormt niet echt een probleem.

De Rijndelta tenslotte kent ruim 300 rioolwaterzuiveringen en 225 significante industriële puntlozingen die het rivierwater belasten. De belangrijkste bronnen van diffuse lozingen zijn (opnieuw) uit- en afspoeling van landbouwgrond, uitspoeling uit natuurlijke bodems, emissie uit verkeer en scheepvaart, atmosferische depositie en ongezuiverde lozingen uit riolen. Bovendien krijgt de Rijn ook veel verontreiniging uit het buitenland te verwerken. ■